

مصرف از دیدگاه قرآن

از تدبیر در آیات قرآن کریم بخوبی درمی یابیم که مسئله اسراف در معنای بسیار وسیعی در قرآن بکار برده شده است. و اسراف مراتب مختلفی دارد! به گونه ای که گاهی مختص به خوردن و آشامیدن است و گاهی ضایع کردن نعمات معنوی، مادی و حتی استفاده نادرست از امکانات معنوی در زمره ظلم و اسراف اختصاص یافته است.

آیه ۱۴۱ سوره انعام

﴿ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكْلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَانَ مِثْلَهَا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ ۚ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ ۗ وَلَا تُسْرِفُوا ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴾

و او آن خدایی است که برای شما بستانها از درختان داربستی و درختان آزاد و درختان خرما و زراعتها که میوه و دانه‌های گوناگون آرند و زیتون و انار و میوه‌های مشابه و نامشابه آفرید. شما هم از آن میوه‌ها هرگاه برسد تناول کنید و حق آن را (زکات فقیران را) در روز درو و جمع‌آوری آن بدهید و **اسراف نکنید، که خدا مسرفان را دوست نمی‌دارد**

آیه ۱۴۱ سوره انعام

It is He who produces gardens trellised and without trellises, and palm-trees and crops of diverse produce, olives and pomegranates, similar and dissimilar. Eat of its fruits when it fructifies, and give its due on the day of harvest, **and do not be wasteful; indeed, He does not like the wasteful.**

یه ۳۱ سوره اعراف

﴿ يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴾

ای فرزندان آدم، زیورهای خود را در مقام هر عبادت به خود برگیرید و بخورید و بیاشامید و اسراف مکنید، که خدا مسرفان را دوست نمی‌دارد

O Children of Adam! Put on your adornment on every occasion of prayer, **and eat and drink, but waste; do not indeed, He does not like the wasteful.**

آیه ۲۶ سوره اسراء

﴿ وَأْتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ﴾

و (ای رسول ما) تو خود حقوق خویشاوندان و ارحام خود را ادا کن و نیز فقیران و رهگذران بیچاره را به حق خودشان برسان و هرگز (در کارها) اسراف روا مدار

Give the relatives their [due] right, and the needy and the traveller [as well], **but do not squander wastefully.**

آیه ۶۷ سوره فرقان

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا

و آنان هستند که هنگام انفاق (به مسکینان) اسراف نکرده و بخل هم نوزند، بلکه احسان آنها در حد میانه و اعتدال باشد

. Those who are neither wasteful nor tightfisted when spending, but balanced between these [two extremes]

آیه ۴۳ سوره غافر

لَا جَزْمَ أَنَّمَا تَدْعُونِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَرَدْنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ

بی شک آنچه شما مرا به سوی او می خوانید (از بتها و فراعنه و معبودان باطل) آن هیچ دعوتی (و اثر سودمندی) در دنیا و آخرت ندارد و محققا (بدانید که در قیامت) بازگشت ما به سوی خداست و البته مسرفان (ستمکاران فاسق در آنجا) همه اهل آتش دوزخند

Undoubtedly, that to which you invite me has no invitation in the world nor in the Hereafter, and indeed our return will be to Allah, and indeed it is the transgressors who will be inmates of the Fire.

آیه ۳۴ سوره غافر

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زُلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّىٰ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ

و از این پیش یوسف (کنعان) به سوی شما (مصریان) با معجزات و ادله روشن (به رسالت) آمد و ما را از آیاتی که برای شما آورد در شک و ریب بماندید تا آنکه یوسف از دنیا برفت، گفتید که دیگر خدا پس از یوسف هرگز رسولی نمی فرستد. بلی این چنین خدا مردم مسرف (ستمگری) را که (در آیات خدا و معجزات رسل) در شک و ریبند به گمراهی و خذلان خود وا می گذارد.

Certainly Joseph brought you manifest proofs earlier, but you continued to remain in doubt concerning what he had brought you. When he died, you said, “Allah will never send any apostle after him.” That is how Allah leads astray those who are unrestrained and skeptical.

درج حدیثی از پیامبر اکرم بر روی بطری آب توسط شرکتی در استرالیا برای جلوگیری از اسراف آب :

آب را اسراف نکنید

هرچند در کنار نهر جاری باشید

در اسلام همواره سخن از اقتصاد است. اقتصاد که از واژه قصد گرفته شده به معنای میانه روی و اعتدال است. (مفردات راغب اصفهانی ذیل واژه قصد) **از این رو بنیاد امور در حوزه تولید و توزیع و مصرف کالادر بینش و نگرش قرآنی میانه روی** است. هرگونه رفتارهای بیرون از این چارچوب از نظر قرآن نه تنها نادرست و نابهنجار بلکه گناه و گناه جرم قانونی تلقی می شود. همان گونه که زیاده روی و اتراف و اسراف و تبذیر امری مردود و نادرست و گناه شمرده شده است همینطور عدم استفاده از نعمت های حلال خداوند و عدم بهره مندی از آن در راستای آسایش و آرامش و کمال، امری مذموم و ناپسند دانسته شده و شخص مورد نکوهش و توبیخ قرار گرفته است که چرا حلال خدا را بر خود حرام می سازد و از آن ها بهره مند نمی شود؟

